

врегулювання конфліктів у відповідності з загально визнаними правами.

З огляду на це, саме етико-психологічна атмосфера, яка складається між адвокатом та клієнтом, подальші відносини, результативність яких здебільшого залежить від довіри клієнта. Слід налаштуватися на спільну працю, аби

досягти позитивного результату. Потрібно переконати клієнта у цілковитій довірі адвокату, не побоюючись, що інформація, яка стала відома йому у зв'язку буде розголошена. На наш погляд, на питання доцільності існування адвокатської та професійної юридичної етики дала відповідь і теорія, і практика.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року (редакція від 02 березня 2014 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 року (редакція від 28.02.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 року (Редакція від 06.02.2015 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 року (Редакція від 21.02.2016 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Орбан-Лембрик Л.Е., Кошинець В.В Юридика психологія: навчальний посібник. - К.: Книги - XXI, 2007. - 448 с.
6. Правила адвокатської етики. Постанова Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури від 17.11.2012 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://search.ligazakon.ua>.
7. Хартія основоположних принципів діяльності європейських адвокатів (прийнято на пленарній сесії ССВЕ 24 листопада 2006 року) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cay.org.ua/ua/104/index.html>
8. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства: Міжнародний документ від 01.10.1988 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Основні положення про роль адвокатів : Міжнародний документ від 01.08.1990 року // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

УДК 342.7

ЗАГАЛЬНО-ПРАВОВЕ РОЗУМІННЯ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Світлак В.І. – юрисконсульт
ТОВ «Агроінвестзерно»

Правозастосування є особливою формою реалізації права і має низку специфічних характеристик. Існуючи погляди на питання правозастосування потребують перегляду з врахуванням норм міжнародно-правових актів, практики Європейського Суду з прав людини, актів органів місцевого самоврядування, правових актів корпоративного права, норм звичаєвого права, принципів права тощо.

Досліджуючи проблеми правозастосування європейських стандартів в сучасній Україні, Ю. Білас визначає наступні характеристики правозастосування:

а) воно є специфічною діяльністю уповноважених органів та посадових осіб громадянського суспільства та держави;

б) ця діяльність спрямована на сприяння реалізації ідеї права як принципу правової рівності в різних формах суб'єктами права;

в) вона здійснюється відповідно до правових, тобто таких, що відповідають принципу правової рівності, процедурних форм;

г) правозастосування здійснюється шляхом створення індивідуально-конкретних рішень, що відповідають ідеї права, є правовими за змістом [1, с. 9].

В процесі правозастосовчої діяльності науковці виділяють декілька стадій. Єдиного погляду на стадіальність правозастосування в науковій літературі немає, оскільки окремі стадії можуть взаємопереплітатися, не завжди чітко відмежовуватися, взаємно обумовлювати одна іншу. Будучи творчою, напруженою, інтелектуально-духовною діяльністю, операції правозастосування здійснюються у мисленні особи, що застосовує принцип правової рівності, і ззовні можуть не мати прояву. Але вони

мають бути завжди враховані, оскільки нехтування навіть окремими із них можуть зумовити порушення права уже тими, хто покликаний його стверджувати.

З об'єктивного боку, правозастосування являє собою низку взаємопов'язаних правозастосовчих дій, що здійснюються відповідно до визначеної правової процедури на засадах правової рівності, і складають певні процесуально необхідні етапи правозастосовчих проваджень по окремих категоріях юридичних справ.

Деякого уточнення, на думку Ю. Білас, потребує друга стадія – вибір норм чи норми права та їх аналіз. В юридичному праворозумінні цілком природно виглядає правозастосування, здійснюване на засадах, наприклад, принципу верховенства права. До речі, Європейський Суд з прав людини керується Європейською Конвенцією по захисту прав і основних свобод, де чи не кожна стаття є принципом, тобто основоположною ідеєю, а не нормою в класичному розумінні [1, с. 9].

Перша стадія правозастосування по дослідженню фактичних обставин справи є складною, інтелектуально напруженою. На цій стадії необхідно: встановити можливість віднесення конкретних правовідносин до сфери правового регулювання; в'яснити юридичну значимість обставин справи і їх місце в предметі регулювання відповідної галузі права; зібрати, проаналізувати і процесуально закріпити докази, що визначають юридичну основу справи; зібрати дані про особу, щодо якої здійснюється правозастосування; дати юридичну оцінку зібраним доказам.

На другій стадії важливо: вибрати норму матеріального права, яка підлягає правозастосуванню, здійснюючи кваліфікацію (даючи правову оцінку) фактичних обставин справи, тобто в'яснити, чи підпадає конкретна справа під дію вибраної норми; визначитись з нормами процесуального права, які обслуговують застосування матеріальної; встановити автентичність правової норми, тобто відповідність тексту норми тексту оригіналу, правності юридичного акту (чи правомочним органом прийнятий), чи відповідає закону – в контексті легістської доктрини; чи відповідає

ідеї права, чи відповідає правовому закону – в контексті юридичного праворозуміння; з'ясовується дія норми у часі, просторі і по колу осіб; перевіряється текст правової норми у граматичній площині; здійснюється тлумачення вибраної правової норми шляхом з'ясування її змісту.

Особливо відповідальною є третя завершальна стадія правозастосування – стадія прийняття рішення. До її змісту входять такі дії як: створення рішення, прийняття його, оформлення, доведення до відома зацікавлених осіб та організацій. На цій стадії присутні такі окремі операції як підготовка і аналіз різних варіантів рішень, перевірка остаточної кваліфікації фактичного складу, викладення матеріалів у певній послідовності, закріплення остаточного варіанта рішення. Прийняте рішення має бути доведено до відома тих, кого вони стосуються безпосередньо, – цим і завершується правозастосування.

В контексті досліджуваної проблеми важливо також подивитися з позицій основних типів праворозуміння і на правозастосовчий акт. Правозастосовчий акт з позицій юридичного праворозуміння можна визначити як: рішення, що має переважно документальний характер; прийняте уповноваженим органом чи посадовою особою як держави, так і громадянського суспільства на засадах принципу правової рівності, що виражений у будь-якій формі (на засадах правової норми, правового закону тощо); змістовно наповнене ідеєю права; спрямоване на регулювання індивідуальних правовідносин шляхом виникнення, зміни чи припинення їх.

Правозастосовні акти належать до підзаконних правових актів. Правозастосовчі акти мають більшу юридичну силу, ніж акти виконання, використання чи дотримання права, які, як правило, не мають документальної форми. Останні часто не можуть бути реалізованими без правозастосовних актів. Крім цього, правозастосовні акти здатні зумовлювати виникнення, зміну чи припинення правовідносин.

Спільними рисами нормативно-правових актів та правозастосовних є те, що вони:

– змістовно відповідають критерію правності, тобто принципу правової рівності.

Про цю спільну рису цих актів нічого не пишуть теоретики-легісти, оскільки виходять з принципу тотожності права та закону. Вони акцентують лише на відповідності цих актів закону, безвідносно до того, правові ці закони чи неправові;

– володіють юридичною силою, є обов'язковими для виконання тими суб'єктами права, яким вони адресовані;

– приймаються уповноваженими органами та посадовими особами як державної влади, так і громадянського суспільства – про громадянське суспільство багато теоретиків теж не згадують;

– для забезпечення їх виконання може використовуватися примус як з боку державної влади, так і органів та посадових осіб громадянського суспільства – в існуючій юридичній літературі мовиться лише про державний примус;

– їх видання здійснюється відповідно до певної процедури [1, с. 15].

– На відміну від нормативного правового акту, правозастосовний акт:

– конкретизує принцип правової рівності, виражений правовою нормою чи законом, на підставі яких він приймається, стосовно конкретної моделі поведінки у визначеній ситуації;

– має, відповідно до зазначеного вище, персоніфікований характер;

– використовується одноразово;
– не завжди має документальну форму;
– може бути виданим не лише органами чи посадовими особами держави чи громадянського суспільства, але й приватними особами;

– виступає юридичним фактом для виникнення, зміни чи припинення правовідносин тощо.

Наголошуючи на важливості правозастосування відповідно до встановленої законом процедури, вчені наголошують на важливості послідовного проведення принципу законності, що дозволить глибоко і всебічно розглянути обставини справи, охорону прав і законних інтересів громадян. З позицій юридичного праворозуміння правозастосування має здійснюватися найперше на засадах принципу верховенства права, в контексті якого має реалізовуватися відповідність цієї діяльності правовому закону, а не будь-якому. А інтереси людей можуть бути законними не завжди, бо на кожний інтерес закон не випишеш, але, якщо вони, ці інтереси не суперечать ідеї права, то їх необхідно захищати у разі потреби.

Отже, правозастосування у сучасних умовах є невід'ємною складовою правової реальності, здійснення якого на засадах ідеї забезпечує високий рівень правового розвитку суспільства.

Література

1. Білас Ю.Ю. Європейські стандарти прав людини в контексті правозастосування сучасної України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12 / Ю.Ю. Білас ; Нац. акад. внутр. справ. - К., 2011. - 19 с.

УДК 346.3

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: КОЛІЗІЇ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Лірник І.І. – начальник відділу по роботі з об'єктами нерухомості
Департамент правової політики та якості Вінницької міської ради

Актуальність висвітлення даного питання обумовлена не тільки колізійністю, а іноді прогалинами у чинному законодавстві України, що регламентує порядок отримання дозволів на проведення будівельних робіт.

Зокрема, на практиці маємо ситуацію, коли будівельні роботи проведе не та компанія, що вказана у дозволі, а інший суб'єкт господарювання.

При цьому при виникненні судових спорів, суд констатує, що таке будівництво

проводиться на підставі дозволу на виконання будівельних робіт.

На нашу думку, дане твердження суперечить прямим нормам закону, а саме :

Відповідно до ст. 29 Закону України «Про планування і забудову територій» [1], (який діяв на момент надання дозволу) (надалі - Закон) визначено :

1. Дозвіл на виконання будівельних робіт - документ, що засвідчує право замовника та підрядника на виконання підготовчих (якщо